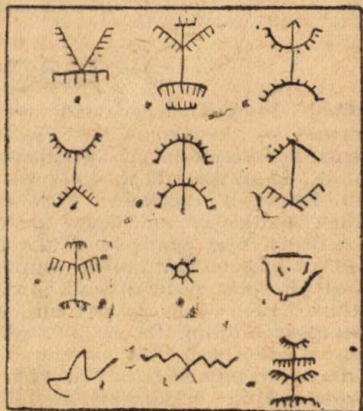

A KŐKORSZAK ÍRÁSJELEI

A Sevilla, Granada, Malaga és Algeciras által bezárt négyszögben, Ronda városka környékén, a város-tól 20 kilométerre délre elterülő hegy-koszorúzta völgykailanban találjuk a La Pileta nevű barlangot. Már 1924 óta műemléknek van nyilvánítva, s védelem alatt áll. Érdeklődő idegenek azonban alig-alig fordulnak meg benne, oly nehéz megközelíteni. E barlang háromezer méter hosszú, teker-vényes folyosóhálózat. Sok helyütt oly keskeny, néhol meg alacsony, hogy az ember csak nagy ügygyel-bajjal bír átvergődni rajta. Útközben tavakat, tágas cseppkőszlopokkal ékes föld alatti termekeket láthat a látogató. A messzi-messzi múltban emberek laktak e labirintusban. Afféle bűvő-hely volt. Sok-sok bizonyítéka van ennek: réges-rég elhamvadt tűzraká-sok nyomai, elejtett vadak csont-maradványai, cserépfazekak, tűzkőből pattintott szerszámok, emberi csont-vázak és nem utolsósorban azok a falfestmények, amelyek a barlangot különösképp jelentőssé avatják a mű-velődéstörténet számára.

A rajzok és festmények három idő-szak szülöttei. Vannak, amelyek 25 000—30 000 évvel ezelőtt, azután 15 000 évvel ezelőtt s végül, amelyek 6000—8000 évvel ezelőtt készültek. A kőkorszak embere — miként más, világghírű barlangi rajzok alapján tudjuk — ezekben a távoli időkben szénnel és vöröskréttával öröklötte meg a körülötte levő világ részleteit, első-sorban olyasmiket, amelyek érdeklő-désének középpontjában álltak: vad-lovakat, vadmarhákat, kőszáli kecs-kéket és halakat. A La Pileta-i ábrá-zások a művészi megformáltság tek-intetében ugyan nem versenyezhet-nek például a Las Monedas-i barlang falfestményeivel, de egyszerűségükben, stílusátlágukban valamiféle eredeti szemlélet megnyilvánulásának látsza-

nak. Már az első kutató tudósok, Breuil és Obermaier is megpróbálták földertíteni a falakon látható különös, részben zárt, részben nyitott, ovális és kör alakú ábrák titkát, magyarázá-tát, de sikertelenül.

Az első elfogadható magyarázatot Simeon Giménez Reina spanyol régész adta: „La cueva de La Pileta” című, 1951-ben megjelent művében azt írja, hogy a karikák és egyéb jelek voltaképpen állatok stilizált képei. Szerinte a barlang falán ilyesmiket jegyzett föl a kőkorszak „riportere”: Sikertült egy nagyobb csoport vadat a cölöpkerítés mögé behajtani, a törzs vadászai nagy zsákmányt ejtettek stb.

A legutóbbi időkben végzett kuta-tások szerint az őskori jelképeknek a következő a jelentésük: az a jel szarvast ábrázol; a V formájú elága-zások agancsok s a vízszintesen álló fésű 6 foga az állat lábait jelenti. A b jel az ember szimbóluma; a V formájú elágazás vegein levő 5 vonal

a lábujjakat jelenti. A c és a d, s talán az e és az f is, embert ábrázol. A g-t sasnak nézik, amely ma is ott körül méltóságteljesen az andaluziai Sierra-hegység fölött. A h kétségkívül a Napot jelenti. Az i a tűz szimbóluma. A k orrszárút ábrázol (maradványai meg is maradtak a barlangban). Az l-ben denevért vélnek fölismerni, míg az m fát jelenthet.

Noha e jeleket nem hasonlíthatjuk az összefüggő egyiptomi szimbólum-

sorozathoz, sem a germán runákhoz, sőt az egyes ábrák jelentése is vitás lehet, a külföldi tudósok mégsem kételkednek abban, hogy meghatározott fogalmak jelképeiről van itt szó. Szinte azt mondhatnánk: holmi őskori „gyorstrás”-féléiről. S bár kezdetlegesek e rajzok, e furcsa jelek, mégis meghatottsággal gondolunk arra a barlanglakóra, aki távoli évezredekben élt őseink életéről tudósít bennünket. (Kosmos)

A magánjáró daru

Csehszlovákiában egy merőben új típusú — magánjáró — emelődarut szerkesztettek a tervezőmérnökök. Nem hasonlít az építkezéseken használt különféle darukra. Nincs szüksége különleges darupályákra, mert gumikerekeken mozog. Ez nagyon fontos, mert amikor az egyik építkezéstől átviszik a másikhoz, nem kell szétszerelni, és újra összeállítani. De vasúti szállítása esetén sem kell szétszerelni. A darugém ugyanis teleszkópszerűen összehajtható: szükség esetén felső részét az alsóba tolják. Hiányzik róla a szokásos ellensúly is. Ezt az

alváz és a rászertelt gépezetek pótolják.

A teher emelésekor a legnagyobb terhelés az első kerekre nehezedik. Mindegyik kerék három-három ballonból áll. A ballonok közé acéltárcsákat szereltek: ezek tartják a darut, ha netán valamelyik ballon megreped.

Az új csehszlovák daru egyszerre 15 tonna terhet tud fölemelni, több mint 16 méter magasba. Gémjének karja 4 méter. A magánjáró daru legnagyobb üzemi sebessége meghaladja az óránkénti két kilométert. (Znanyije Szila)

„Pneumatikus” fedett uszoda

Walter Bird amerikai mérnök — felhasználva az északi-sarki radarállomások építésének tapasztalatait — dőltszögű milányagból (vinilből bevont nylon lapokból) a szó szoros értelmében felújtható, „pneumatikus” fedett uszodát épített. A különös uszoda „épülete” 20 méter hosszú, 8 méter széles, 4 méter magas, és az úszómedencét körülvevő betonhoz erősíthető. Az egész burkolatot egy 1/6 lóerős motorral fölszerelt felhúzó ventillátor tartja merében — akár erős szélben vagy hóiharban is. Bird mérnök egyéb hasonló „pneumatikus” építményeket is tervez. Hordozható

melegházat, jégpályát, tenispályát, elárúsi pavilonokat és kiállítási helyiségeket kíván hasonló módon leföldni és megvédeni az időjárás viszontagságaitól.

Ez a megoldás olcsóbb a szokásos épületszerkezeteknél. S ami a fő: a rossz idő elmúltával szétszedhető, s kis helyen raktározható, télen pedig a földött csarnokok minden előnyével rendelkezik. (Forum)

A nemzetközi geofizikai év tervét szerint a tibeti Lhaszában obszervatóriumot építettek. Az obszervatóriumot január 31-én hivatalosan felavatták. Az obszervatórium legfőbb tudományos feladatai: a földmágnesség tanulmányozása és szeizmológiai mérések. Különben a napenergia vizsgálatával is foglalkozik. (Discovery)